

KPSS EĞİTİM BİLİMLERİ

KONU ANLATIMLI

TEK KİTAP

YAZAR: KOMİSYON

KPSS EĞİTİM BİLİMLERİ KONU ANLATIMLI TEK KİTAP

ISBN 978-0-2021-0120-0

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

17. Baskı: Ağustos 2021, Ankara

Yayın-Proje Yönetmeni: Ümit Dilaver
Dizgi-Grafik Tasarım: Gülnur Öcalan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Koza Yayın Dağıtım A.Ş.
Cevat Dünder Cad. No. 139
Ostim/ANKARA
Tel: 0312 385 91 91

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 45553

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

İÇİNDEKİLER

Gelişim Psikolojisi

Temel Kavramlar.....	1
Gelişim Psikolojisinde Araştırma Yöntemleri.....	8
Gelişimi Etkileyen Faktörler.....	13
Biyolojik Gelişim.....	16
Gelişim Görevleri.....	21
Bilişsel Gelişim.....	24
Ahlâk Gelişimi.....	65
Çıkış Sorular.....	71
Kaynakça.....	78

Öğrenme Psikolojisi

Temel Kavramlar.....	79
Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler.....	83
Davranışçı Kuramlar.....	89
Bilişsel Davranışçı Kuramlar.....	123
Bilişsel Kuramlar.....	131
Hümanistik (İnsancıl) Yaklaşım.....	147
Çıkış Sorular.....	150
Kaynakça.....	158

Rehberlik ve Özel Eğitim

Çağdaş Eğitim Anlayışı ve Rehberlik Hizmetleri.....	159
Özel Eğitim Hizmetleri.....	171
Rehberlikte Hizmet Alanları.....	177
Rehberlik Türleri.....	184
Bireyi Tanıma Teknikleri.....	200
Psikolojik Danışma Kuramları.....	217
Öğretmen-Öğrenci İletişimi.....	222
Rehberlikte Örgütlenme Sistemi.....	227
Çıkış Sorular.....	233
Kaynakça.....	240

Öğretim İlke ve Yöntemleri

Temel Kavramları.....	241
Öğretim Model ve Yaklaşımları.....	243
Öğretim Stratejileri.....	261
Öğretim Yöntemleri.....	267
Grupla Öğretim Teknikleri.....	276
Kavram Öğretimi.....	294
Öğrenme Stratejileri ve Stilleri.....	303
Düşünme Becerileri.....	309
Çıkış Sorular.....	312

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı

Öğretimin Materyalle Desteklenmesi	319
Araç Gereçlerin Eğitimdeki Yeri ve Materyal Tasarımı	321
Eğitimde Kullanılan Araç ve Gereçler	330
Öğretim Materyallerini Değerlendirme	339
Çıkış Sorular	341
Kaynakça	347

Program Geliştirme

Eğitimle İlgili Temel Kavramlar	349
Türk Eğitim Sistemi	362
Program Geliştirmenin Temel Kavramları	365
Program Geliştirmenin Kuramsal Temelleri	372
Program Geliştirme Yaklaşım, Model ve Tasarımları	380
Program Geliştirme Çalışma Gruplarının Oluşturulması	390
Program Geliştirmede İhtiyaçların Analiz Edilmesi	392
Program Hedeflerinin (Kazanımlarının) Yazılması	397
İçeriğin (Kapsamın) Seçimi ve Düzenlenmesi	411
Eğitim Durumlarının Düzenlenmesi	418
Sinama Durumlarının (Ölçme ve Değerlendirme) Düzenlenmesi	422
Programın Denenmesi	423
Programın Değerlendirilmesi	424
Programlara Süreklilik Kazandırılması	428
Yeni Yaklaşımlar, Eğitim ve Öğretimde Plan	429
Yeni İlkokul Programları	432
Çıkış Sorular	435

Sınıf Yönetimi

Sınıf Yönetimini Etkileyen Unsurlar	441
Sınıf Yönetimi Modelleri	447
Sınıf Yönetiminin Boyutları	449
Çıkış Sorular	470
Kaynakça	477

Ölçme ve Değerlendirme

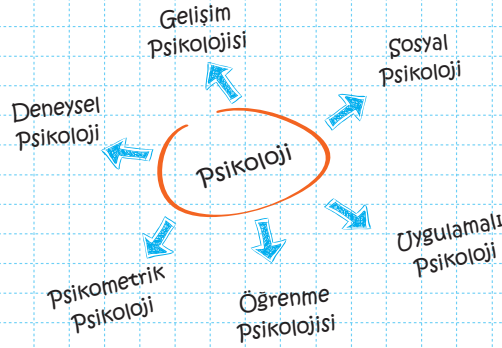
Ölçmenin Temel Kavramları	479
Ölçme Araçlarında Bulunması Gereken Nitelikler	494
Eğitimde Kullanılan Ölçme Araçları	513
Ölçme Sonuçları Üzerinde İstatistiksel İşlemler	541
Çıkış Sorular	574
Kaynakça	580

1. BÖLÜM Temel Kavramlar

Psikoloji

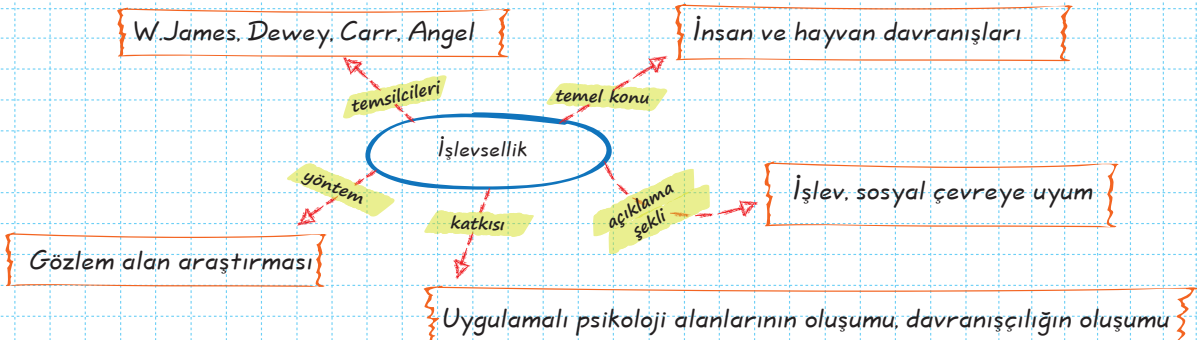
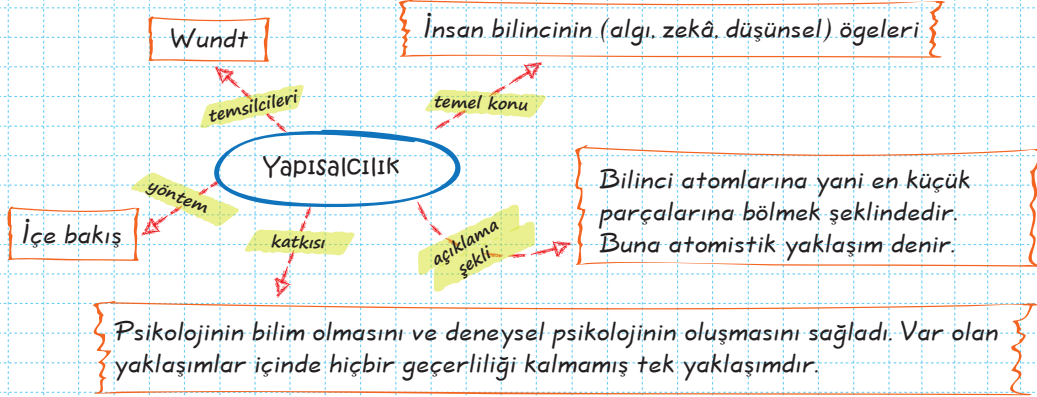
Bireyin davranışlarının nedenlerini ve nasıl oluştuğunu araştıran bilimdir.

Örneğin, bir birey neden yalan söyleme davranışı sergilerken diğeri sergilemiyor? Bazı bireyler trafik kurallarına uyarken bazı bireyler neden uymuyorlar? Bir birey neden hayal kuruyor, bir birey neden ve nasıl halüsinasyon görüyor?

Psikolojik Yaklaşımlar

Gelişim psikolojisinde insan gelişimini açıklamak için yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu yaklaşımların genel özelliği insan gelişimini belli bir bakış açısıyla ele alıp açıklamalarıdır.

Freud, Erikson, Jung, Adler, Honey

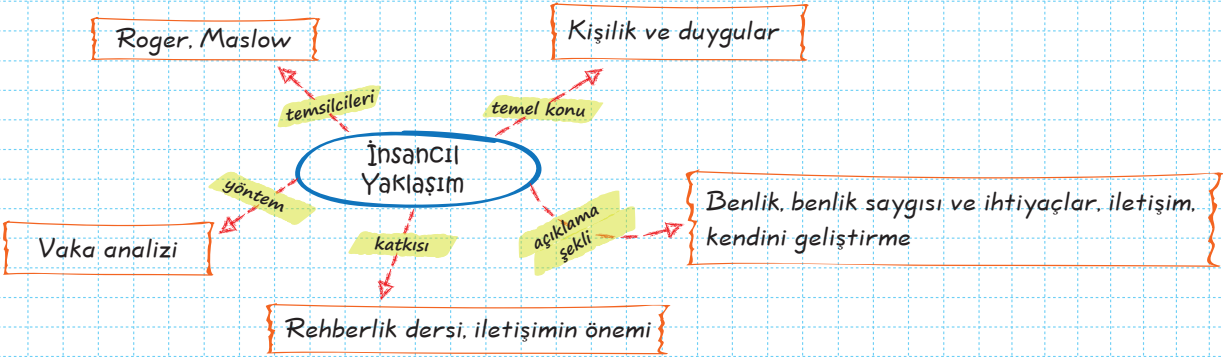

Kişilik üzerine en kapsamlı incelemedir. Bazı olguları yalnızca psikanaliz açıklayabilmektedir.

Örnek:

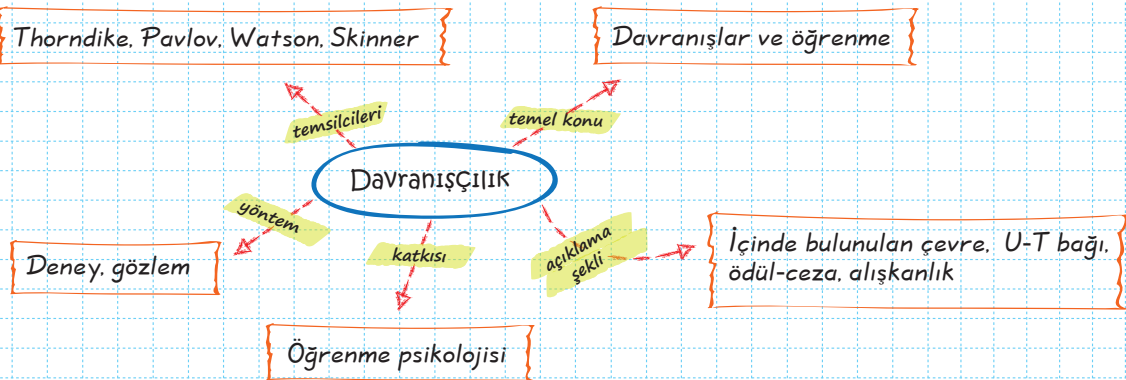
Eğitimli, tamamen sağlıklı bir kişinin nasıl terörist olduğu gibi.

Roger, Maslow

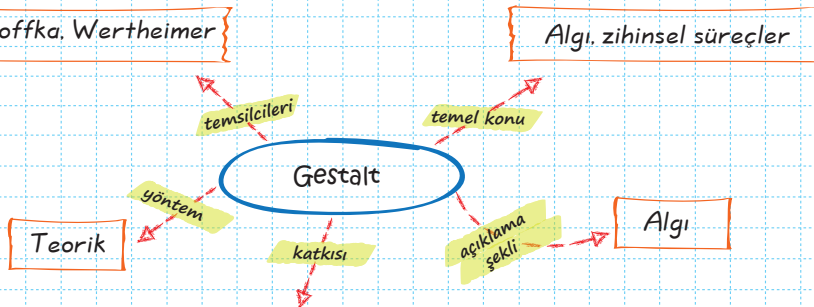

Rehberlik dersi, iletişimin önemi

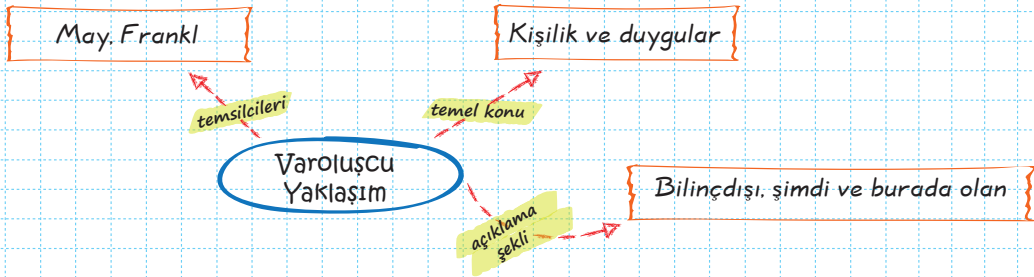
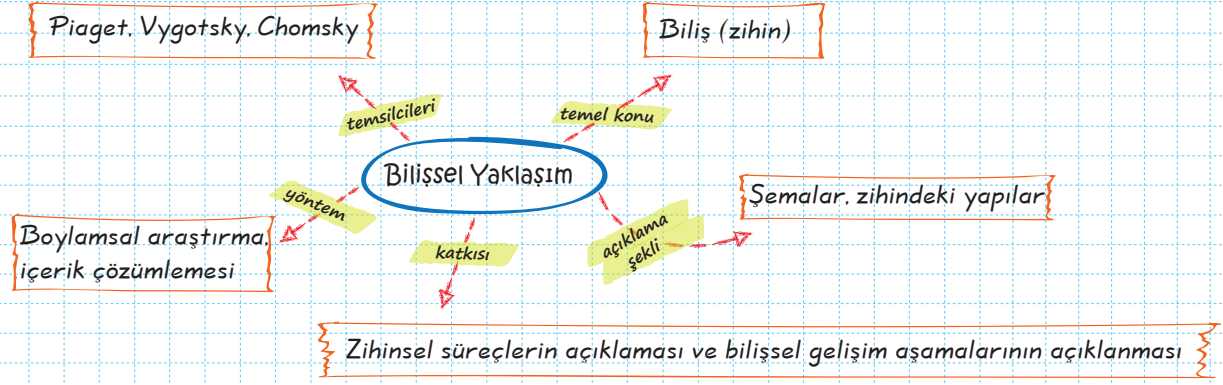
Thorndike, Pavlov, Watson, Skinner

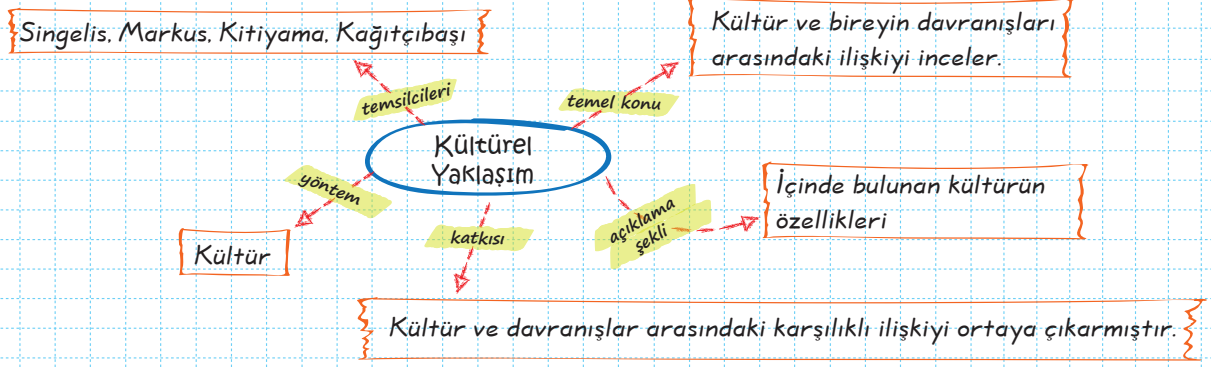

Köhler, Koffka, Wertheimer

Ön bilgilerin önemi, içgörüsöl öğrenme ile karmaşık bilişsel süreçlerin nasıl yapıldığını gösterme

Ekolojik Sistem Kuramı

Kuramın en önemli temsilcileri Bronfenbrenner, Bernstein ve Barker'dır. Bu kuram insan gelişiminin ekolojisi üzerine odaklanır. Gelişim sürecinde insanın ekolojik çevresinin önemini vurgular. Bu ekolojik çevreyi aileden, ekonomik ve politik yapılara kadar genişletir. Bireysel gelişimi anlamak için bireyin ekolojik çevresi ile ilişkilerini anlamak gerekir. Bronfenbrenner, ekolojik çevreyi dört alt sistem içinde ele alır ve bu sistemlerin birbirleri ile karşılıklı etkileşimleri olduğunu ifade eder.

- a) **Mikrosistem** Ebeveynler, arkadaşlar, öğretmenler, komşular gibi günlük ev, okul, iş çevresidir.
- b) **Mezosistem** Kişinin yaşamındaki sistemlerin kesişimidir. Ev, okul, iş gibi sistemlerin birbirleri ile bağlantılarıdır.
- c) **Eksosistem** Bireyin gelişimini sadece dolaylı olarak etkileyebilecek dış çevredir. Babanın çalıştığı iş yeri, medya, devlet gibi.
- d) **Makrosistem** Geniş kültürel bağlamı ifade eder. Doğu-Batı kültürleri, ulusal, ekonomik, alt kültürler gibi.

Bireyin biyolojik alt yapısı mikrosistemin bir parçasıdır. Bu nedenle bu kuram zaman zaman biyolojik sistem olarak da adlandırılır. Her sistem; gelişimi biçimlendirecek rollerden, normlardan ve kurallardan oluşur. Bu kuramın temel varsayımı, ekolojik sistemlerin gelişim üzerinde çok önemli bir etkisi olduğu ve gelişimin insanın çevresindeki bu sistemlerle etkileşimi sonucu ortaya çıktığıdır.

Gelişim Psikolojisi

Gelişim psikolojisi psikolojinin alt dallarından birisidir. Gelişim psikolojisi, döllenmeden başlayıp ölüme kadar bireyde meydana gelen her türlü değişimi inceler.

Not:

Gelişim psikolojisi tüm bu değişimleri **yaşa bağlı** olarak inceler. Yani 5 yaşındaki çocukta ne tür değişim olduğunu, 10 yaşındaki çocukta ne tür değişim olduğunu, 30 yaşındaki bireyde ne tür değişim olduğunu ve 60 yaşında nelerin değişip nelerin aynı kaldığını inceler.

Değişim

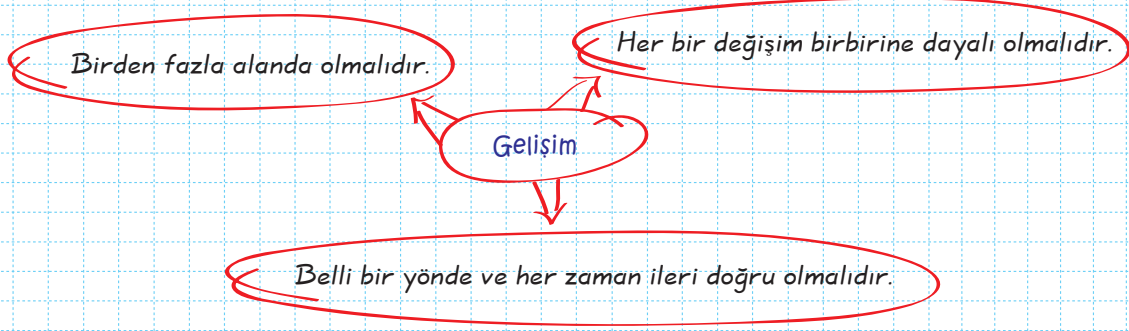
Bir durumdan daha farklı duruma geçmektir. Değişim ileriye doğru da geriye doğru da olabilir; bir alanda da birden fazla alanda da, olumlu da olumsuz da olabilir.

Örnek

Bir şehirde bina yapılması, bir yolun eskimesi, ekonominin iyiye ya da kötüye gitmesi bir değişimdir.

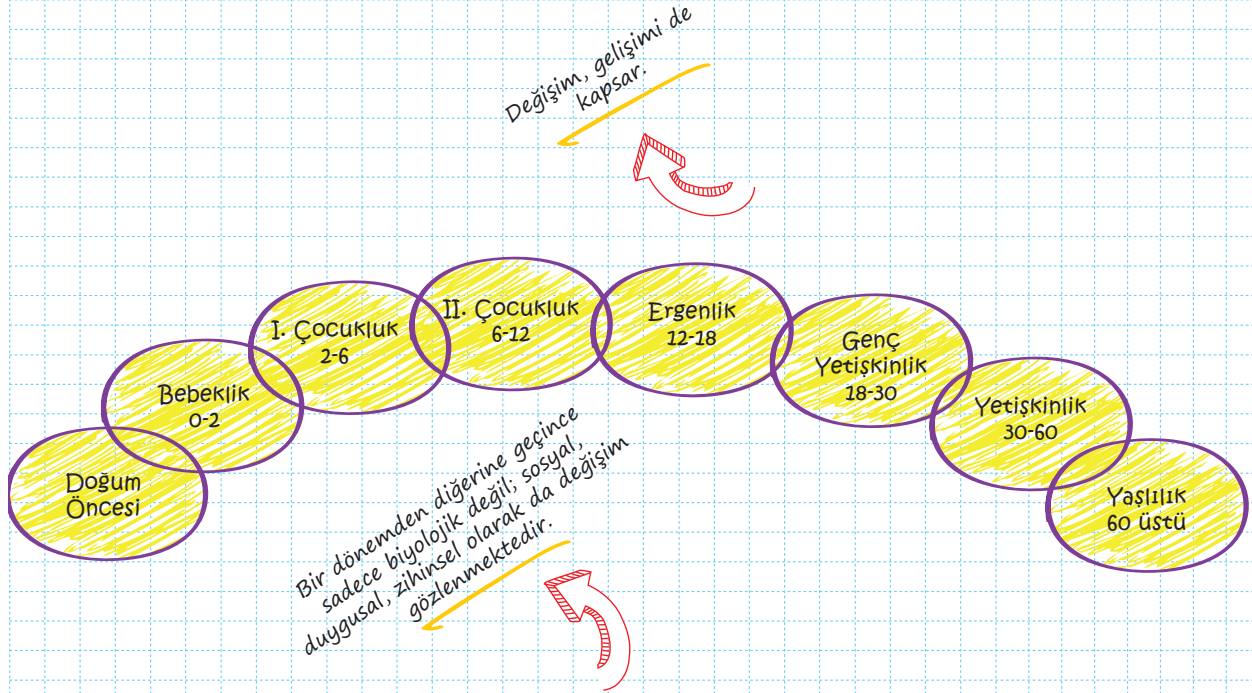
Gelişim

Gelişim ve değişimin farklarına baktığımızda şunları görürüz:

Not:

Bu üç özellik, gelişimi değişimden ayırır. İnsan gelişimine baktığımızda bu üç özelliği de oldukça net olarak görürüz.

- ⊙ Bu tabloda göze çarpan ilk önemli nokta, gelişimin belli bir yönü olduğudur. Herkes yaşlılığa ve ölüme doğru gitmektedir. Bu yön tamamen sabittir. Bu gidişi durdurmak ya da geri almak mümkün değildir. Hiç kimse genç yetişkinlikten daha ileri gitmeyeceğini ya da yetişkinlikten geri ergenliğe döneceğini düşünerek süreci geri alamaz.
- ⊙ Bu tabloda göze çarpan ikinci önemli özellik her bir değişimin birbiri ile ilişkili olması ya da birbirine dayalı olmasıdır. I. çocuk olmak için önce bebek olunmalı, ergen olmak için ise II. çocuk olunmalıdır. Genç yetişkin olmak için öncelikle ergen olunmak zorundadır. Yani her bir değişim, birbiri ile ilişkilidir; hiçbiri bir diğerinden kopuk değildir.
- ⊙ Tabloda göze çarpan üçüncü nokta, bir dönemden diğerine geçince birden çok alanda değişim olmasıdır. Birey, bebeklikten I. çocukluğa geçince yalnız biyolojik olarak değil, hem sosyal, hem duygusal hem de zihinsel olarak değişmektedir.

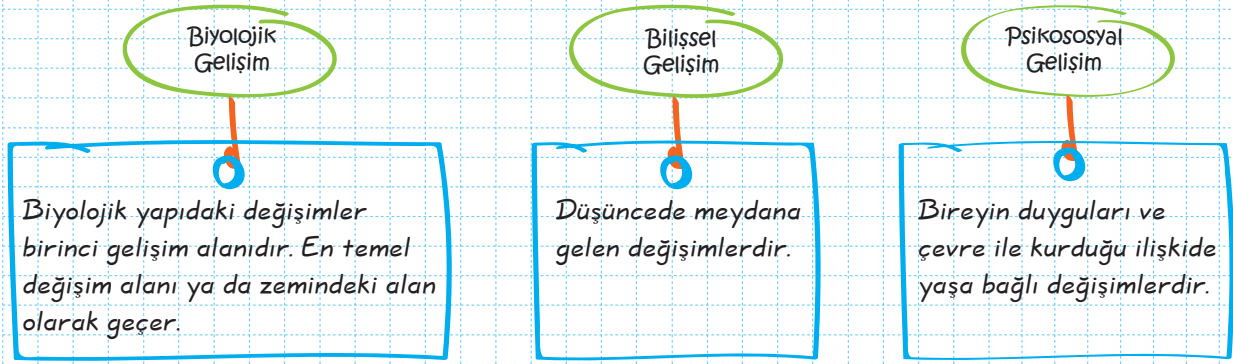
**pür
Dikkat**

- Gelişim psikolojisinin **en önemli özelliği**, yaşa bağlı incelemedir.
- Yaş ile ilgili sorular genellikle olgunlaşmaya karşılık gelir. Özellikle, Piaget için **yaş ve olgunlaşma aynı anlamdadır**.

Örnek 7 yaşında bir çocuk bir şey yapabiliyorsa bu olgunlaşma demektir. Soruda yaş görüldüğü zaman ilk akla gelmesi gereken olgunlaşmadır.

Yaş, gelişim psikolojisinin en önemli özelliğidir.

Gelişim Alanları

Yaş

Yaş kavramı, gelişim psikolojisini psikolojinin diğer alanlarından ayıran temel kavramdır. Yaş, zaman ile eş anlamlı bir kavramdır. Yaş, basitçe bakıldığında bireyin doğum anından şu an içinde bulunduğumuz ana kadar geçen sürenin adıdır.

Dönem

Yaşa dayalı inceleme (bireysel farklılıklardan dolayı) sorun çıkardığı için bilim adamları "dönem" kavramını kullanır. Belli yaş aralıklarını kapsayan ve her birinde belirli biyolojik özelliklerin ön plana geçtiği gelişim aşamalarına dönem adı verilir.

Yaş Aralıkları		Dönem		Öne Çıkan Özellikler
0 - 2	→	Bebeklik	→	Vücudu kontrol
2 - 6	→	I. Çocukluk	→	Bedeni kullanarak oyun
6 - 12	→	II. Çocukluk	→	Bedeni kullanarak yapma
12 - 18	→	Ergenlik	→	Cinsel olgunlaşma
18 - 30	→	Genç yetişkinlik	→	Sosyal ilişkiler
30 - 60	→	Yetişkinlik	→	Üretkenlik
60 - 65 üzeri	→	Yaşlılık	→	Beden bütünlüğü